

شورای سیاست‌گذاری حوزه‌های علمیه خاوران

مرکز مدیریت حوزه علمیه خاوران

معاونت پژوهش

استان قم، شهر قم، موسسه آموزش عالی حوزوی معصومیه

عنوان

مشیت الهی از منظر علامه طباطبائی با

تکیه بر تفسیر المیزان

استاد راهنما

حجة الاسلام و المسلمین محمد مهدی گرجیان

نگارنده

راضیه عباسیان

سال تدوین

۱۳۹۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

«اظهار نامه اصالت و تعیین حقوق مادی و معنوی اثر»

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر علمی - پژوهشی متعلق به مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران، طلبه و استاد راهنما است.

اینجانب: راضیه عباسیان طلبه سطح ۳ محقق رساله/ پایان نامه مشیت الهی از منظر علامه طباطبائی با تکیه بر تفسیر المیزان اذعان می نمایم که :

۱) این رساله/ پایان نامه قبلاً برای احراز هیچ مدرک علمی هم سطح یا بالاتر ارایه نشده است؛
۲) مطالب مندرج در این اثر برداشت، جمع آوری و تدوین صرف نبوده و حاصل کار پژوهشی اینجانب است؛

۳) دستاوردهای پژوهشی دیگران که در این پژوهش از آنها استفاده شده و حق الناس محسوب می شود؛ مطابق مقررات، ارجاع شده و در فهرست منابع و مآخذ نیز ذکر گردیده است.

۴) استفاده از این اثر به صورت مکتوب اعم از: کتاب یا مقاله و یا موارد مشابه دیگر، پس از کسب مجوز از معاونت پژوهش حوزه های علمیه خواهران صورت خواهد گرفت و افزون بر آن، به نام نگارنده و استاد راهنما در مقدمه - بر مبنای اجازه استاد راهنما کاربرگ تایید اعتبار علمی اثر در جلسه دفاعیه^۱- اشاره خواهد شد.

در صورت اثبات عدم پایبندی به موارد پیش گفته (در هر زمان) اعتبار علمی و ارزش مدرک تحصیلی صادر شده، به حالت تعلیق در آمده و در کمیسیون امور خاص استان یا مرکز تعیین تکلیف خواهد شد.

تاریخ و امضا

^۱ - شایان ذکر است پس از دفاع پایان نامه ، استاد راهنما، کاربرگ اعتبار علمی اثر را تایید و امضا خواهد نمود.

تحمیدیه

سپاس و ستایش خدای را جلّ و جلاله که آثار قدرت او بر چهره روز روشن، تابان است و
انوار حکمت او در دل شب تار، درفشان. آفریدگاری که خویشتن را به ما شناساند و درهای
علم را بر ما گشود و عمری و فرصتی عطا فرمود تا بدان، بنده ضعیف، خویش را در طریق
علم و معرفت بیازماید.

تقدیم به پدرم به استواری کوه

مادرم به زلالی چشمه

همسرم به صمیمیت باران

و فرزندم به طراوت شبنم.

و چهارده معصوم (علیهم السلام)، همه شهدا از صدر اسلام تا کنون و شهدای انقلاب

مخصوصاً شهید حاج قاسم سلیمانی

ابومهدی المهندس

شهدای حشد الشعبی

شهدای سانحه ی هواپیمای اوکراینی

و پدر مرحوم

همسرم

۱۱. شریف الرضی، محمد بن حسین، ترجمه و شرح نهج البلاغه، ترجمه: علی نقی فیض الاسلام اصفهانی، ج ۴، چاپ پنجم، تهران: مؤسسه چاپ و نشر تألیفات فیض الاسلام، ۱۳۷۹.
۱۲. طباطبائی، محمد حسین، اصول فلسفه و روش رئالیسم، ج ۳، قم: دارالعلم. بی تا.
۱۳. -----، تفسیر المیزان، ج ۱۲، چاپ پنجم، قم: دفتر انتشارات اسلامی جامعه‌ی مدرسین حوزه علمیه قم، ۱۴۱۷.
۱۴. -----، توحید علمی و عینی، چاپ دوم، مشهد: انتشارات علامه طباطبائی، بی تا.
۱۵. -----، رسالت تشیع در دنیای امروز، چاپ دوم، قم: موسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم) ۱۳۸۷.
۱۶. -----، قرآن در اسلام، چاپ سوم، قم: موسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، ۱۳۸۸.
۱۷. -----، فروغ حکمت، ج ۱، چاپ اول، قم: موسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، ۱۳۸۸.
۱۸. -----، مجموعه رسائل، هادی خسرو شاهی، ج ۱، قم: بوستان کتاب، ۱۳۸۷.
۱۹. گرجیان، محمد مهدی، آذریان، رضا، ارتباط انسان با خدا سبک زندگی قرآنی، تهران، سازمان دار القرآن کریم، نشر تلاوت، ۱۳۹۷.
۲۰. مصباح یزدی، محمدتقی، آموزش فلسفه، ج ۲، قم: موسسه علمی پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۹۰.
۲۱. -----، آموزش فلسفه، ج ۲، چاپ سوم، تهران: امیر کبیر، ۱۳۸۲.
۲۲. مطهری، مرتضی، مجموعه آثار شهید مطهری، ج ۱، چاپ هشتم، تهران-قم: صدرا، ۱۳۷۷.
۲۳. -----، مجموعه آثار شهید مطهری، ج ۳، چاپ هشتم، تهران: صدرا، ۱۳۷۷.

۲۴. معین، محمد، فرهنگ فارسی، ج ۲، تهران: انتشارات امیرکبیر، ۱۳۷۱.

منابع عربی

۱. ابن بابویه، محمد بن علی، التوحید، تحقیق: هاشم حسینی، چاپ اول، قم: جامعه مدرسین، ۱۳۹۸.
۲. ابن سینا، النجاه، دانش پژوه، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۶۴.
۳. ابن سینا، المبدأ و المعاد، چاپ اول، تهران، مؤسسه مطالعات اسلامی، ۱۳۶۳.
۴. ابن سینا، التعليقات، به کوشش: عبدالرحمن بدوی، قم: مکتب الاعلام الاسلامی، ۱۴۱۱.
۵. ابن فارس، احمد ابن فارس، معجم مقایس اللغة، تحقیق: عبدالسلام محمد هارون، ج ۲، چاپ اول، قم: مکتب الاعلام الاسلامی، ۱۴۰۴.
۶. ابن منظور، محمد بن مکرم، لسان العرب، تحقیق: جمال الدین میر دامادی، ج ۱، چاپ سوم، بیروت: دار الفكر للطباعة و النشر و التوزيع - دار صادر، ۱۴۱۴.
۷. ازهری، محمد بن احمد، تهذیب اللغة، تحقیق: قاسم ریاض زکی، ج ۲، چاپ اول، بیروت: دار المعرفه، ۱۴۲۲.
۸. تمیمی آمدی، عبد الواحد بن محمد، غررالحکم و دررالکلم، تحقیق: سید مهدی رجائی، چاپ دوم، قم: دار الکتاب الإسلامی، ۱۴۱۰.
۹. جرجانی، علی بن محمد، شرح المواقف، ج ۶، قم: الشریف الرضی، ۱۳۷۰.
۱۰. جوهری، اسماعیل بن حماد، الصحاح، احمد عبدالغفور عطا، تهران: امیری، ۱۳۶۸.
۱۱. حلی، حسن بن یوسف، کشف المراد فی شرح تجرید الاعتقاد، قم: مؤسسه النشر الإسلامی، ۱۴۱۳.
۱۲. زبیدی، محمد مرتضی، تاج العروس من جواهر القاموس، تحقیق: علی شیری، ج ۴، چاپ اول، بیروت: دار الفكر، ۱۴۱۴.
۱۳. سبزواری، هادی ابن مهدی، شرح الاسماء، تحقیق: نجفقلی حبیبی، چاپ دوم، تهران: مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، ۱۳۷۵.
۱۴. -----، شرح المنظومه، تحقیق: مسعود طالبی، تهران: نشر ناب، ۱۳۶۹.

۱۵. شیرازی، محمد صدرالدین، الحکمه المتعالیه فی الاسفار الاربعه العقلیه، ج ۶، بیروت: دار الاحیاء التراث العربی.
۱۶. ----- ، الشواهد الربوبیه فی المناهج السلوکیه، مشهد: مرکز الجامعی للنشر، ۱۳۶۰.
۱۷. صدرالمآلهین، مفاتیح الغیب، چاپ اول، تهران: مؤسسه تحقیقات فرهنگی، ۱۳۶۳.
۱۸. طباطبائی، محمد حسین، المیزان فی تفسیر القرآن، ج ۱۷، چاپ دوم، قم: اسماعیلیان، ۱۳۷۱.
۱۹. ----- ، تفسیر المیزان، ج ۱۲، چاپ پنجم، قم: دفتر انتشارات اسلامی جامعه‌ی مدرسین حوزه علمیه قم، ۱۴۱۷.
۲۰. ----- ، بدایه الحکمه، چاپ اول، قم: مؤسسه النشر الاسلامی التابعه لجماعه المدرسین، بی جا.
۲۱. ----- ، نهایه الحکمه، چاپ دوازدهم، قم: مؤسسه النشر الاسلامی التابعه لجماعه المدرسین بقم، بی تا.
۲۲. طبرسی، احمد بن علی، الإحتجاج علی أهل اللجاج، تحقیق: محمد باقر خراسان، ج ۲، چاپ اول، مشهد: نشر مرتضی، ۱۴۰۳.
۲۳. طریحی، فخر الدین بن محمد، مجمع البحرین، تحقیق: احمد حسینی اشکوری، ج ۳ و ج ۱، چاپ سوم، تهران: مرتضوی، ۱۳۷۵.
۲۴. طبیب، عبدالحسین، أطیب البیان فی تفسیرالقرآن، ج ۵، چاپ دوم، تهران: اسلام، ۱۳۷۸.
۲۵. عبودیت، عبدالرسول، درآمدی به نظام حکمت صدرایی، ج ۲، چاپ اول، قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۸۵.
۲۶. فراهیدی، خلیل بن احمد، العین، تحقیق مهدی فخروچی و ابراهیم سامرائی، ج ۶، تهران: انتشارات اسوه، ۱۴۱۴.
۲۷. فیروزآبادی، محمد بن یعقوب، القاموس المحيط، ج ۲، چاپ اول، بیروت: دار الکتب العلمیه، ۱۴۱۵.

۲۸. فیومی، احمد بن محمد، المصباح المنیر فی غریب الشرح الكبير للرافعی، ج ۲، چاپ دوم، قم: مؤسسه دار الهجرة، ۱۴۱۴.
۲۹. قطب الدین نیشابوری، محمد، الحدود، ج ۱، قم: مؤسسه الامام صادق، ۱۴۱۴.
۳۰. لاهیجی، عبدالرزاق، شوارق الإلهام، اصفهان: مهدوی، بی تا.
۳۱. مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، بحار الأنوار، تحقیق: جمعی از محققان، چاپ دوم، بیروت: دار إحياء التراث العربی، ۱۴۰۳.
۳۲. مصطفوی، حسن، التحقيق فی کلمات القرآن کریم، ج ۶، چاپ اول، تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۶۸.
۳۳. مظفر، محمد رضا، المنطق المظفر، چاپ چهاردهم، قم: دارالعلم، ۱۳۹۴.
۳۴. معتزلی، عبدالجبار، المغنی فی أبواب التوحید والعدل، ج ۵، مصر: دارالمصریة، بی تا.
۳۵. مکارم شیرازی، ناصر، پیام قرآن، ج ۴، چاپ نهم، تهران، دار الکتب الاسلامیه، ۱۳۸۶.

مقالات و پایان نامه ها

۱. سرشار، مژگان و محمدی، زهرا، «رابطه مشیت الهی در هدایت و اضلال با اختیار انسان»، آیین حکمت، ۱۳۹۴، شماره ۲۴.
۲. سعیدی مهر، محمد، مصدقی حقیقی، علیرضا، «نقد علامه طباطبایی بر رویکرد فروگاهشی حکمت متعالیه در مفهوم شناسی اراده ذاتی خداوند»، فصلنامه علمی - پژوهشی آینه معرفت، ۱۳۸۷، شماره پانزدهم.
۳. عمیق، محسن و فهیمی، لیلا، «حقیقت اراده الهی از منظر حکمت متعالیه»، فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت، دانشگاه شهید بهشتی، ۱۳۹۱.
۴. فاریاب، محمد حسین، «تأملی در مسئله جبر و اختیار در کلام امامیه»، آینه معرفت، شماره ۵۷، ۱۳۹۷.
۵. مهرکی، بهادر، «تأملی بر تعاریف قدرت نزد حکیمان و متکلمان اسلامی»، فصلنامه اندیشه نوین دینی، ۱۳۹۱، شماره ۲۸.

۶. نصر، زهره سادات و نبیان، پروین، «معناشناسی اراده و مشیت الهی با تکیه بر آرای ملاصدرا و علامه طباطبائی»، معارف عقلی، شماره ۲۹، ۱۳۹۲.
۷. علوی نسب، مهدیه، مقایسه دیدگاه اشاعره با علامه طباطبائی در مورد جبر و اختیار، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، کارشناسی ارشد، ۱۳۹۰.
۸. قاضی خانی، رفیده، اراده و مشیت خداوند در قرآن روایات و فلسفه اسلامی، دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه فردوسی مشهد، پایان نامه کارشناسی ارشد، ۱۳۸۸.
۹. محمد حسین حشمت پور، «مدخل اراده»، دایرة المعارف قرآن کریم، ج ۲، قم: بوستان کتاب قم، ۱۳۸۵.
۱۰. صوت دروس حوزه‌های علمیه، اسفار، ج ۶، دفتر تبلیغات اسلامی قم.
۱۱. www.shiadars.ir